

žarna bramba in tržani. Pred hišo je zapela so- sedna rodbina Krainčeva slovo in nobene oči niso ostale brez solz, ker v britki resnici je stalo pred nami, da moramo od tega dobrega človeka za vselej slovo vzeti. Teško nam je, ker z njim izgubili smo zanesljivega sobojznika, katerega za vselej v dobrem spominu obdržimo. Kako težko pa še mora tistim biti, kateri z njim svojega skrbnika izgubijo. Naše sočalje bodi jim tolažba, pokojnem pa zemljica lahka!

Sv. Trojica v Slov. gor. Naša stranka gre od zmage do zmage. V petek so pri volitvi cerkveno-konkurenčnega odbora sami dobri kmetje izvoljeni bili. Od 63 volilcev je prišlo 42. Glasi so se vsi ednako oddali in sicer na imena: Golob Johan, kmet v Spodnjem Porčiču; Anton Krainz, kmet pri Sv. Trojici; Ludwig Kohsar, obč. predstojnik v Gornj. Porčiču; Franz Mulletz, obč. predst. v Oseku in Johan Schillett, kmet v Spodni Senarski. Dobra imena teh posestnikov nam jamčijo, da se ne bodo nepotrebni izdatki naredili. Dva klerikalca sta si prišla volitev ogledat, drugi pa so raje doma ostali, ker so si vendar že dovolj pameti kupili...

Iz Rač Kranichsfeld. (Nekaj o našem kaplanu Belska). Naš častivredni gospod kaplan so rekli nekoč, da je v Račah samo ena krščanska gostilna. To je menda tista, kjer je doma lepa Rozika. Čudno, da pošiljajo svoje hlapce bernjo pobirat tudi v ono drugo krčmo, ki ima nemški napis. Seveda naš nemški krčmar ni dal nič, in je nagal tiste nabirače, ki so menda po povelju častivrednega gospoda šli tja, kjer napravijo ta gospod velik ovinek okrog nemškega napisu. Pa najbolj skazali so se naš častivredni v tem letu. Oni so namreč tudi ka- tehet na naši šoli. Že lani smo videli včas, da so, namesto da bi šli v šolo, mudili se pri lepi Roziki, krščanski gostilničarki. 2. januarja t. l. so pili in bili veseli pri lepi Roziki od ene po- poldan do dvanajste ure ponoči, šola pa — bodi šola. Danes 1. februarja 1912 so napravili naš častivredni ravno tako. Šola naj bo šola, kaplan in Rozika pa sta pila in vesela bila. Potem so pa naštenkali še enega, ki je pri „Schulvereinu“ in ima svinčnik z nemškimi barvami, češ, da mu je treba menda dosti barv. Mi imamo že zmujar dosti barv, le gospod kaplan naj gledajo, da jim farbe ne bojo pošle. Potem bi pa onega gospoda še vprašali, čemu mu občina račka plača 40 K na leto za voz, če samo zato, da jih zapelje do Rozike, ali pa da jih pelje v šolo? Opomnili bi gospoda častivrednega še na ono podoknico, ki so mu jo zapeli fanti v Orehovi vasi, ko je Mimiki delal po noči kratek čas.

Mestni vrh pri Ptujju. Tukaj imamo tako ljubeznjive prijatelje, ki so tako pridni, da ho- dijo se ponoči dela iskati, čeprav jih nikdo za to ne prosi. Takim delavcem se Jožef Pauko ne bode zahvalil, ker mu napravijo več škode nego haska. In prokleta naj bode roka, ki se tacega „dela“ loti, da gre ponoči tuje izzabelske trte rezati. Poškodovanih je 17 trt, ki so popolnoma proč odrezane. Posestnik Pauko pač sumi, kdo je to falotstvo napravil. Mislimo, da bode že žandarmerija dotično osebo dobila, ker je ista itak že svoj čas grozila, da bode škodo delala. Škode je za 150 kron. Kateri mi poškodovalca naznani dobi 20 K plačila.

55 let v norišnici. V deželni norišnici Steinhof pri Dunaju umrl je te dni bolnik Konrad Knoll, ki je živel nepretrgano skozi 55 let v norišnici. Nesrečnož, ki je bil sin nekega profesora, je bil sicer nezdavljivo blazen, ali dosegel je vkljub temu visoko starost.

Zanimivo društvo. V Dresdenu se je ustanovilo „društvo nezakonskih očetov.“ To društvo združuje vse one, ki menijo, da morajo za svoje nezakonske otroke preveč plačevati. Pravijo, da sedi v društvenem odboru tudi neki kaplan.

Vladar — čevljar. Emir v Afganistanu je sklenil, da nabavi svojim zamorskim vojakom škornje. Naročil si je čevljarske mašine in zdaj išče delavca, ki bi afgansko ljudstvo v izdelovanju čevljev podučil.

50 milijonov kron škode napravila je živinska kuga na gobcih in parkljih v Avstriji. Obolelo je skupno 800 000 kosov govede. Vbogi kmet!

Petrolejski vir so našli v Körös-Mezó na Ogrskem, ko so kopali v globočini 514 metrov.

Za konjerejce. Poljedelsko ministerstvo vabi vse konjerejce, da naj naznanijo svoje za pleme primerne žrebce, ki bi jih hoteli prodati. Naznanila je napraviti najkasneje do konca aprila t. l. z vlogo, ki jo je kolekovati z 1 K in nasloviti naravnost na poljedelsko ministerstvo.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Hinavci! Da povzdignijo brezvestno svojo obstrukcijo med nezavednim ljudstvom in igrajo

koštala 150 kron! Taki smešni in obenem žalostni slučaji se ponavljajo vsak dan. Ni čuda, da imajo državne železnice 37 milijonov primanjkljaja, katerega moramo zopet mi davkoplačevalci trpeti!

Kapitalisti pač ne čutijo splošne druginje. Klerikalna stavbena kreditna banka na Dunaju dosegla je leta 1911 čistega dobička za 581.878 K. Ta dobiček odgovarja 26 2/3% obrestovanju akcijskega kapitala 2 milijonov kron. Dividende se izplačuje pri tej banki zopet 15 in 17%. Tem ljudem ne grè slabo; vendar pa še vedno vpijejo, da so kmetje krivi splošne druginje...

Samopomoč. V Feldkirchu na Zgornje-Avstrijskem so zaradi raznih tatvin v cerkveni nabiralnik dali dinamita. Ko je postopaj Mubič hotel v nabiralnik vlomiti, se je dinamit sprožil; Mubič je bil po vsem telesu hudo ranjen.

Duhovniški štrajk. V belgijskem mestu Antwerpen nastal je na Avgušinski cerkvi duhovniški štrajk. Duhovnikom se namreč ni več ljubilo, zutraj vstajati. Zato so zahtevali, da se jutranjo mašo odpravi. In ta farški štrajk je končal z uspehom. Bati se je le, da ne bi ljudje pričeli štrajkati in bi sploh ne hodili več v cerkev!

55 let v norišnici. V deželni norišnici Steinhof pri Dunaju umrl je te dni bolnik Konrad Knoll, ki je živel nepretrgano skozi 55 let v norišnici. Nesrečnož, ki je bil sin nekega profesora, je bil sicer nezdavljivo blazen, ali dosegel je vkljub temu visoko starost.

Zanimivo društvo. V Dresdenu se je ustanovilo „društvo nezakonskih očetov.“ To društvo združuje vse one, ki menijo, da morajo za svoje nezakonske otroke preveč plačevati. Pravijo, da sedi v društvenem odboru tudi neki kaplan.

Vladar — čevljar. Emir v Afganistanu je sklenil, da nabavi svojim zamorskim vojakom škornje. Naročil si je čevljarske mašine in zdaj išče delavca, ki bi afgansko ljudstvo v izdelovanju čevljev podučil.

50 milijonov kron škode napravila je živinska kuga na gobcih in parkljih v Avstriji. Obolelo je skupno 800 000 kosov govede. Vbogi kmet!

Petrolejski vir so našli v Körös-Mezó na Ogrskem, ko so kopali v globočini 514 metrov.

Za konjerejce. Poljedelsko ministerstvo vabi vse konjerejce, da naj naznanijo svoje za pleme primerne žrebce, ki bi jih hoteli prodati. Naznanila je napraviti najkasneje do konca aprila t. l. z vlogo, ki jo je kolekovati z 1 K in nasloviti naravnost na poljedelsko ministerstvo.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Hinavci! Da povzdignijo brezvestno svojo obstrukcijo med nezavednim ljudstvom in igrajo

i zanaprej vlogo „odrešenikov“ ter „zastopnikov“ slovenskega prebivalstva na Štajerskem, — izdali so klerikalni poslanci nekak oklic „svojim volilcem.“ V tem sicer prav kratkem, vodenem in ničrečnem „oklicu“ skušajo resnico zaviti in se delajo kot apostolci narodne misli. Seveda rabijo zopet klerikalno sredstvo podle laži, da bi „svojim volilcem“ čimveč peska v oči natrosili. Le par posameznosti naj omenimo: Oklic pripoveduje, da so Rožkar, Novak, Terglav in drugi v Gradcu branili „čast in pravico slovenskega ljudstva“, zakar slovensko ljudstvo gotovo nikdo ne zaveda. Oklic pa ne pove, kakšna je ta „čast“ in kakšna „pravica“ slovenskega ljudstva. Ali je za slovensko ljudstvo „častno“, da ima skoraj največ eksekutivnih prodaj in ameriških izseljencev? Ali je to za slovenske poslance „častno“? In pravica, pravica, — slovensko ljudstvo ima po mnenju klerikalnih poslancev le to „pravico“, da željuje krvave davke in se potem pokori vsaki želji farških politikastrov, ki so jerobi ljudstva. Kar govori oklic o „zaupanju ljudstva“ do klerikalnih poslancev je naravnost smešna komedija. Vi klerikalci niste ljudstvo nikdar za zaupanje vprašali, vi ste ljudstvu z nasilnim aparatom verske zlorabe vedno le komandirali, da mora sprejemati papir- nate zaupnice... Tako stoji stvar! Najlepše pa je, ko piše ta „oklic“ ligorijanskih moralistov: „Naša vstrajnost je začela zmagovati.“ Torej „zmagovati“! S tem, da so klerikalni poslanci na komando političnih rogoviležev razbili deželni zbor in preprečili gospodarsko delo, s tem da so odjedli kmetom podpore, brezobrestna posojila, cestne zgradbe, regulacije potokov, — s tem so „pričeli zmagovati.“ Ali ni tako, kakor da bi se ti klerikalni poslanci iz ljudstva naravnost norca delali? Ali ni to največji škandal, ako debeli trebuhar lačnemu beraču namesto hruba kos kamenja ponuja? In ti ljudje govorijo nekaj o krščanstvu in narodnjaštvu in bogve kaj vse še jim teče raz jezika, kadar lovijo kaline v svoje zanjke!... Kar govori klerikalni „oklic“ o pogajanjih, je vse na znani način zavito. Resnica je, da so klerikalni poslanci pričeli obstrukcijo brez vzroka in brez sklepa svojega kluba. Resnica je, da so vsa svoja „pogajanja“ vprizarjali, kakor vprizarjajo glumači komedijo. Resnica je, da sploh nočejo delati in da se jim grè edino za politične zahteve, nikdar pa ne za gospodarske. To je resnica. Za hujskarijo jim je, ne pa za kmeta. In zato bode pametni kmet pljunil na oklic klerikalnih poslancev!

Zrakoplov v vojski.

V sedanji italijansko-turški vojski v Tripolisu se vporablja prvič tudi moderne krmilne zrakoplove. Komaj je premagal človek zrak, komaj se je dvignil na svoji mašini kakor ptica v višave, — in že porablja to iznajdbo v namene umora... Kakor znano, prihajajo zdaj novice od tripoličanske vojne prav redko. Italijani so zadovoljni, da zamorejo obdržati komaj premagane male trdnjave in pozicije; v notranje Tripolisa ne morejo vsiliti. Turki in Arabci zopet čakajo v svojih taborih boljše vreme. Zdjaj pa so se pričeli Italijani v zraku bojevat. Pred kratkim se je dvignil zrakoplovec Rossi s svojim letalnim strojem v zrak; na aparatu je imel tudi stotnika Montu. Poletela sta čez tabor Turkov in Arabcev in metala baje z dobrim uspehom bombe na sovražnika. Turki so seveda na letalni stroj streljali in tudi štirikrat zadeli; pri temu je bil stotnik Montu lahko ranjen. Vkljub temu se je vožnja za Italijane srečno končala. Naša slika kaže prizor iz tega boja. Letalni stroj se pomika seveda z neverjetno naglico naprej; zato je tudi jako težko nanj streljati. Da so Turki vzlic temu zrakoplov štirikrat zadeli, dokazuje pač, da znajo imenito streljati. Kakor smo že poročali, naročila je tudi Turčija več letalnih strojev, s katerimi hoče proti Italijanom nastopati. Vojske bodočnosti bodejo res čudovite!

Der Aeroplan im Kriegsdienst.

Zobna kréma
KALODONT
Ustna voda 40

Novice.

Tako zapravljajo! Poročali smo svoj čas o zgradbi nekega vodnjaka ob državni železnici na Zgornjem Avstrijskem. Vodnjak je koštal 100 K, ali komisija, ki ga je ogledala, stala je 500 K. Zdjaj poročajo o enakem slučaju: Na neki postaji državne železnice skočil je pri ranžiranju en vagon iz šin. Seveda se je zbornalo takoj komisijo iz raznih mest skupaj. Komisija je vse pregledala in preiskala in končno so zopet popolnoma nepoškodovani vagon v šine vzdignili. Delavec, ki je zakrivil to malo nezgodo, obsojen je bil na 1 krono globe. Komisija pa je

Kmetje proti obstrukciji. Te dni se je vršil v Škofji vasi pri Celju veliki kmetijski shod "narodne stranke." Zbrani kmetje so sklenili rezolucijo, v kateri prav ojstro klerikalno obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru obsojajo. Kmetje pravijo, da se mora razbiti do brezvestno obstrukcije, ki nam je tekem treh let tako veliko gospodarsko škodo napravila.

Podpora. Vsled prošenj in delovanja naprednih mož, ki se brigajo raje za gospodarske razmere nego za politiko, dovolilo je poljedelsko ministerstvo v lanskem letu po toči prizadetim kmetom političnega okraja Ptuj 35.000 kron podpore. To podporo dobili bodo kmetje iz 21 občin v tem okraju. Hvala tistim, ki so se za to podporo brigali.

Klerikalna brezvestnost. Zadnji "Slov. Gospodar" je prinesel zlagano vest, da se je g. Hugo Weissenstein na Ptujski gori ustrelil. Seveda na tej vesti ni niti sence resnice; g. Weissenstein živi in je hvala Bogu zdrav ter se sploh ne mara ustreliti. Kako je prišla talahkomiselna vest v klerikalni listič in iz njega tudi v druge slovenske časopise, nam ni znano. Morda je kdo napravil neumno šalo in znani duhovniški dopisun je takoj čečkaril svoje zlagano pismo. Saj klerikalci niso navajeni, da bi se preje o resničnosti svojih poročil prepričali. Dopisovanje v liste upravljajo ti ljudje ravno tako lahkomišelnost in brezvestno, kakor vse druge posle. Ne razumejo pa, da napravijo s takim nesramnim dopisovanjem dotičnemu lahko veliko škodo. Kadar vzame klerikalec pero v svoje kremplje, takrat se poživža na resnico... Duhovniškemu dopisunu "Slov. Gospodarja", "Straže" in ednakih lističev svetujemo, naj bode malo bolj previden, kajti drugače bi se mu znalo enkrat kaj neprijetnega pripetiti. Proti zahrbtnim napadom od take strani si bode človek že znal pomagati!

Kdo vē kaj? Iz Maribora je izginil 15 letni trgovski učenec Jožef Detiček. Od 21. decembra naprej ga ni bilo več videti. Obleden je bil tako-le: črni klobuk, plašč (Wetterkragen), črni tuhasti štifletni hlače ("Teufelszeug"). Kdor kaj o fantu vē, naj blagovoli to očetu Simonu Detičeku, Maribor, Mühlengasse 13 naznaniti.

Pobalinstvo. Iz Gornjega Grada se poroča, da je bila brzojavna žica pri sv. Janžu že opetovano poškodovana. Zdaj so orožniki storilce dobili; to so šolski dečki Tlaker, Celinšek in Jurgovic. Stariši bodo morali škodo povrniti.

Čez stopnice je padel v Trbovljah kovaški učenec Jakšek. Ranil se je jako težko.

Zaprl so v Brežicah Jožefa Jurjavec in Franca Blažič, ki sta se večkrat brez kart med Zidanim mostom in Brežicam vozila in sta pri temu izvršila v železniškem vozu razne tatvine. — V Celju so zaprli vlačugo Marijo Ribič, ki se vedno okoli potepa, krađe in slepari.

Kaznovane nune. Znano je, kakšne razmere vladajo v vsakem, posebno pa tudi v zdravstvenem oziru v raznik kloštrih. V klostru šolskih sester v Mariboru nastala je v jeseni 1911 med gojenci škrlatica (šarlah). Ne vemo, ali so jo pobožne nune zdravile z žegnano vodo ali kaj. Na vsak način niso to naležljivo bolezen oblasti naznanile, kakor to postava zahteva. Tudi zdravnik dr. Turič te svoje dolžnosti ni izpolnil, kar je pač prav čudno pri znanstveno izobraženem človeku. Vsled tega je bil dr. Turič na 200 K globe obsojen, načelnica nunske kongregacije "sestra" Stanislava Voh pa na 100 kron globe. Priziv na namestništvo jima ni pomagal.

Pretep v cerkvi. V cerkvi na Vranskem sta se skregala in strela fanta Janez Poznič in Franc Goričan. Poznič je potem sunil zunaj cerkve Goričana še z nožem v roko. Obadva sta sodnji zaradi motenja vere naznanjena.

Vlomil je nekdo v hotel "Stadt Wien" v Konjicah in je ukradel natakariči mnogo smodk,

znank in vrednostnih predmetov. Zaprli so nekoga nastavljenca, pri katerem so tudi nekaj ukradenih predmetov našli. Dotičnika so že enkrat zaradi vloma zaprli, pa so ga takrat morali vsled pomanjkanja dokazov oprostiti.

Porotno sodišče v Celju je imelo 12. t. m. o ropu soditi. Delavec Janez Plementaj je namreč na cesti proti Rogaški Slatini napadel 64 letnega penzionista Turnška in mu oropal več stvari. Ker niso bili vsi znaki ropa dani, obsojen je bil Plementaj le na 8 mesecev težke ječe. — Zaradi uboja se je imel zagovarjati živinski trgovec Florijan Prah, ki je v Kostrivnici Antona Plavčaka tako pretepel, da je ta umrl. Obsojen je bil na 3 leta težke ječe.

Kamenje na vlak metal je kmeti fant Martin Vrečko v Grobelnem. Smrkolin bode do bil pri sodnji plačilo.

Surovež. Z vilami v obraz udaril je kmet Podevšek v okolici Šmarja pri Jelšah svojo ženo. Naznanjen je sodnji.

Licenciranje žrebcev l. 1912 se bode na Štajerskem tako-le izvršilo: Dne 26. februarja ob 11. uri dopoldne na glavnem trgu v Mureku; dne 26. februarja ob 3. uri popoldne na kolidvoru v Poličanah; dne 27. februarja ob 9. uri dopoldne pri hlevu za žrebce v Ptuj.

Ustrelil se je baje zaradi brezposelnosti bivši kovač Jožef Stepich v Studenicah pri Mariboru.

Grozna ženska. Posestnik Jožef Pesarič v Libici pri Rogatcu ima ženo, ki ga je vedno mučila. Nikdar ji ni dovolj denarja domu prinesel. Mož je v tujini služil denar. Medtem pa se je babnica še z drugimi moškimi vlačila. Vsled tega so bili domači prepričani, da je ženska zverinska ženska moža v spanju napadla in ga grozovito ranila. Razbila mu je čelusti in zlomila obe roki. Na možovo vpitje so prihiteli sosedi in so ji sekiro vzeli. Mož je smrtnonevarno ranjen, ženo pa so oddali celjski okrožni sodnji.

Svojega očeta pretepel je v pijanosti kmeti sin Anton Kraušič v Dobrini pri Rogatcu. Tudi mu je grozil z nožem. Surovega sina so sodnji naznanili.

Tatvina. V Mariboru je delavec Sostružnik svojemu gospodarju trgovcu Crippa ukradel suknjo, pomočniku Conla pa uro in zlatnine za 170 K. Policija je tata takoj vjela in zaprla.

Cestni rop. V Mariboru je neznan ropar na cesti napadel kontrolorja bolniške blagajne Jožefa Ebner, ga udaril po glavi, da je na tla padel in mu je 180 K ukradel.

Pazite na deco! V Pekarjih igral se je 18 mesečni otrok vdove Lešnik s surovim fižolom. Otrok je vtaknil fižol v usta in se zadušil.

Ribe kradli in prodajali so v ribnjaku kneza Windischgrätza pri Konjicah kmeti fanti Jože Pušnik, Jože Olivo in Jaka Cegmuš. Sicer so pobeželi, ali naznanilo se jih je sodnji.

Iz ljubosumnosti so se stegli v Novicerkvi fanti Stefan Stimlak je pri tem z nožem Karla Lampret in Konrada Senčan težko ranil.

Pretepi. V sv. Jurju j. ž. sta se strela hlapca Juri Lailer in Jože Orač. Zadnji je težko ranjen. — V okolici Šmarja pri Jelšah so fantje Johan Gajšek, Johan Gobec, Johan Čaks in Franc Gobec vpriporili veliki pretepi, zaradi katerega se bodo morali pred sodnijo zagovarjati.

Iz Koroškega.

"Kärntner Tagblatt", znano nemško-klerikalno glasilo Weiss-Kaysrove kompagnije, prineslo je gnusno laž. Kakor znano, objavil je svoj čas "Š-Mir" članek, v katerem je govoril o "nemško-nationalnem panamu" in dolžil deželno upravo, da se je zgodilo veliko poneverjenje javnih denarjev. Članek je bil seveda od začetka pa do konca zlagan in celo orglar Grafenauer se je v deželni zbornici "Š-Mira" sramoval. Zdjaj pa pride "Kärntner Tagblatt" in

poroča, da je — "Štajerc" dotično lažljivo zavedo priobčil. "Š Mirove" grehe hoče "Kärntner Tagblatt" torej po znani liguorijanski morali "Štajerc" naložiti, da bi s tem koroško nemško javnost proti našemu listu nahujskal. To je res malo hud tobak. "Kärntner Tagblatt" in "Š-Mir" sta si pač duševno sorodna; saj sta ova klerikalna.

Pliberk. Piše se nam: Dne 7. t. m. vršil se je tukaj v gostilni g. Wogol lovski venček. Razven mnogih lovec iz Pliberka, prišlo je tudi nekaj vrlih mož iz Loibacha, ki se niso balj, na ta način svoje napredno in Nemcem prijazno prepričanje pokazati. Če se bode prav prvaško klerikalni večini tamošnjega občinskega zastopa družbi črnega mišljenja, dokazuje vendar obisk venčka, da imamo tudi v Loibachu trdne napredne može, ki se ne bodo nikdar klerikalcem podvrgli. Na veselici je igrala izborna tuda iz lovec obstoječa godba Kosmann, prepevalo se je koroške pesmi in splošno veselje je zavladalo. Pevcem g. Wogel, njegovi gospej soprog, g. Eberwein in pesniku "vierzeilerjev" se je pridružilo živahno odobravanje. G. Wogel je dokazal, da je izvrstni krčmar. Zadnji gosti so bili tudi do 6. ure zjutraj na veselici.

Črna pri Prevalju. (Klerikalni shod.) Piše se nam: Dne 2. t. m. osrečil nas je zopet naš prvaški poslanec orglar Grafenauer s svojim obiskom, da bi nam o svojem delovanju v državni zbornici poročal. To pot Grafenauer ni prišel kot kmet v obrabljeni suknji in s širokim klobukom, kakor začasa volitev; ne, zdaj je prišel kot dobro rejeni, fini gospod. Shod je bil slabo obiskan; to je pač dokaz, da večina tukajšnjega prebivalstva o tem črnem poslancu noče ničesar vedeti. Med udeleženci je bilo opaziti oba duhovnika iz Črne, analfabeta gospoda župana, ki je med govorom vedno z glavo kimal, in nekaj črnih kmetov, delavcev, žensk in otrok. Ker Grafenauer med udeleženci nobenih nasprotnikov videl ni, upal se je prav izziva-joče govoriti. Pozabil je pa povedati, koliko svojih, na plakatih tiskanih obljub je doslej že izpolnil. Samoumevno je, da je tudi čez Nemce in naprednjake udrihal. Grafenauer naj bi raje kaj povedal o svojih somišljenjkih, črnih sleparjih, ki so koroške kmete za več milijonov oropali. Prejšnje čase so bili klerikalci v državni zbornici najmočnejša stranka; zakaj pa takrat niso ničesar za ljudstvo storili? Tudi je Grafenauer rekel, da so mu socialni demokrati ljubši nego nemški narodnjaki. Zakaj ta pobožni orglar to pravi? Spominja se pač, da je pri zadnjih volitvah komaj še "zmagal" in feltari torej že zdaj pri "brezverskih" socialistih za glavo sove. Grafenauer, tudi prvaške hujskarije bode konec in resnica bode nad klerikalstvom zmagala. Mi napredni možeje v Črni pa bodemo ljudstvu oči odpirali, dokler ne požene svoje hujskače čez kranjsko mejo!

Velden. Pri volitvi novega župana bil je c. kr. nadpoštar v p. gospod Anton Katschnig izvoljen.

Kdo vē kaj? Iz Tinja je izginil trgovski pomočnik Miha Veračnik. Nikdo ne ve, kam se je podal.

Smrtna nesreča. Iz Zgornje Bele se poroča, da je pri podiranju in prevažanju lesa v Flattachu tamošnji župan Leo Huder smrtno ponesrečil.

Svinjar. V Flatschachu so zaprli posestnika Jožefa Šorn, ker se je zagrešil nad večimi dečki.

Iz sani padel je v sv. Lovrencu pri Šmohorju posestnik sin Jožef Oberepel. Brezrazvestnega so pripeljali domu, kjer je pa nesrečno kmalu umrl.

V snegu smrt našla je posestnica Asselnig. Ko je stala pred svojo hišo, padel je sneg v strehe in jo je zasu. Mrtvo so potegnili iz snega.

Kupci,

kateri še hočejo kupiti zimsko blago po ceni naj pridejo v našo trgovino. — Vsakemu se bode ceneje dalo, ker hočemo zimsko blago prodati, in te priložnosti naj nikdo ne zamudi. S tem Vas vabimo, da se sami prepričate in Vas pozdravimo.

L. F. SLAWITSCH in HELLER trgovci v Ptuj.

Cestni rop. V Celovcu so zaprli brezposelnega mesarja Jožefa Meinhard, ko je prodajal uro. To uro je namreč pred par tedni neki gospej na cesti oropal.

Pri streljanju na šajbo v Saifnitzu se je sprožila neka puška. Kroglija je zadela deklo Ano Melcher pri levem očesu in jo je težko ranila.

Zaprli so zaradi nevarne groznje čuvaja Jakoba Sobbe v občini Mallenitzen. Grozil je sosedom s sekiro.

Grozna smrt otroka. Posestnica Petschak pri Zg. Beli pustila je 4 letnega otroka pod varstvom 11 letne hčerke Kristine. Ta je šla v hlev. Medtem je prišel otrok h peči, obleka je pričela goreti in mala je dobila tako hude opekline, da je v grozovitih bolečinah umrla.

Ustrelil se je v Celovcu natakarski učencenc Vincenc Altenhuber. Bil je kmalu mrtev. Vzrok samomora je baje nesrečna ljubezen.

Obesil se je v Kirschbachu pri sv. Mohorju hlapec Jakob Buchacher iz neznanega vzroka. Mrtvega so našli v dervarnici viseti.

Jako koristno
je, ako ne zmanjka v otroški sobi nikdar Scottove emulzije. Mali jemljejo smetanasti preparat radi, dostikrat celo tako radovoljno, da sami zanj prosijo.

SCOTTOVA EMULZIJA

Eđno prava s to znamko "riht" — znamenjem Scottovega zdravilja.

je prav izborno sredstvo za izboljšanje pri kašlju

in mnogokrat preiskušeno varstveno sredstvo proti vdemu prehlajenju naših malih.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka „Scott“, je, ki že nad 35 let vpejlna za dobroto in vpliv jameš. Cena originalne steklenice 2 K 60 h. — Se prodaja v vseh apotekah.

Oskrbovanje goveda in svinj v splošnem in posebnem.

Da imamo pri govedu kakor tudi pri svinjah največji možni dobiček in pri reji najlepše uspehe, je potrebno tudi dobro oskrbovanje in negovanje.

Namen, ki ga zasledujemo pri tem je, ohraniti živino kolikor mogoče zdravo, ker je med zdravjem in porabnostjo živine zelo ozka zveza. Samo zdrava živina je dobro porabna in dobičkonosna.

Iz gospodarskih razlogov se do živali stavijo večkrat zahteve, ki jih trajno ne morejo izvrševati, ne da bi trpele veliko škodo na svojem zdravju. Saj je na primer znano, da postanejo krave, ki dajejo zelo mnogo mleka, prav lahko tuberkulozne. Pri zgodaj zrelih svinjah nazaduje plodovitost. Tako je enostransko višanje porabnosti vedno zelo nevarno za zdravje živine. Tem bolj važno bo torej za praktičnega živinorejca prašanje, kako naj s pravilnim oskrbovanjem in negovanjem živine vse te nevarnosti po možnosti zmanjša in omeji.

To pa se posreči le tedaj, če se pri vsem tem opiramo na podrobno znanje vseh pojgov, od katerih je zdravje in uspevanje živine odvisno.

Umevanja za pravilno oskrbovanje živine pa je doslej med ljudmi žalobno zelo malo. Da živali ravno v tej stvari zanemarjamo, v tem tiči vzrok za neštete bolezni pri živini in za mnogo izgube pri živinoreji. Nobena žival pa ni za oskrbo in nego tako hvaležna kakor svinja.

Med pogoj, ob katerih se pri živalih ves življenjski proces vrši redno, mirno in nemoteno, spada v prvi vrsti zrak (oziroma kisik, ki ga ima), ki ga žival ne more ne en trenutek pogrešati, nato hrana in razen obeh še svetloba in toplota.

Zdravje živali je odvisno od neprestanega dobivanja svežega kisikastega zraka, ki oskrbuje premeno plinov v plućah (prestop kisika v kri in oddajanje ogljenčeve kisline iz krvi), in zato lahko zrak štejemo tudi med neobhodno potrebna živila. Čisti zrak je mešanica 21% kisika in 79% dušika. Če se to razmerje spremeni ali pridejo v zrak še druge sestavine, se skvari in postane nezdrav. Zdravju škodljiv in naravnost nevaren vpliv takega skvarjenega zraka prihaja v vpoštev pred vsem v zaprtih in ne dovolj prezračenih prostorih, kakor so ozki, prenapolnjeni in slabo prezračeni hlevi, zaprti železniški vozovi, v katerih se živina dalje časa nahaja.

V takih prostorih se množina kisika zmanjša, ker ne prihaja od zunaj dovolj svežega zraka. Poleg tega pa se še povča množina škodljive ogljenčeve kisline, ki jo živali oddajajo pri dihanju in ki se tvori v hlevu z razkrajanjem gnoja.

V slabo prezračenih hlevih se opaža tudi, da se povša množina amonijaka, ki je v zraku. Ta plin na-

staja pri razkrajanju gnoja in se lahko opazi po svojem ostrem, bodečem duhu, ki sili na kihanje in kašelj.

Končno moramo seveda tudi opomniti, da določa vrednost zraka tudi množina vlage, ki jo ima.

Toplota zraka je tudi pomembna za zdravje, ker je mnogo odvisno od tega, da si ohrani žival lastno telesno toploto kolikor mogoče enakomerno in nespremenjeno.

Mraz škoduje posebno mladi živini, če dolgo časa trpi vsled njega. Velik del hrane se porabi za potrebno toploto in ne more priti v korist telesu samemu; živina zaostane v rasti.

Za mraz so posebno občutljivi mladi prasci in zato glejmo, da se nam ne skotijo po zimi.

Huda vročina škoduje živini in sicer tem bolj, čim bolj vlažen je zrak. Pri veliki vročini se prav rado zgodi, da debele svinje pocepaajo.

Končno moramo med pogoji za življenje navesti še luč, ki je kakor zrak, hrana in toplota, potrebna. Kako zelo je solnčna luč potrebna za življenje, to vidimo najlepše pri rastlinah. Sveža zelena barva, dišeče in aromatične snovi, vse to se razvije samo pod ugodnim vplivom luči. Rastline, ki zrastejo v temi, imajo mnogo vode, nabreknejo in dobijo nezdravo žolto barvo. Dasi vpliv luči (solnčne) na živali ni tako velik kakor na rastline, vendar se na vsak način pozna in uveljavja. Svetloba poživlja delovanje živcev in pospešuje premeno snovi. Živali, ki stojte dalje časa v temnih hlevih, postanejo lene in izgube živahnost.

Pomanjkanje svetlobe se kaže posebno pri plemenški živini in pri mladi živini, ki še raste, in ta način, da živina zvidoma slabo uspeva.

Tudi ne smemo prezreti ugodnega vpliva solnčne svetlobe na razne klice in trose bolezni (bakterije), ki jih zdrži v rasti ali naravnost pokončuje. V temnih in vlažnih stajah pa vsi ti povročitelji raznih bolezni veselo uspevajo in se krepko drže.

Čim več mora biti živina v hlevu, tem bolj moramo skrbeti za to, da bo tudi v hlevu imela vse, kar je za življenje potrebno. V tem oziru se posebno pri svinjah mnogo greši. Večinoma so svinje obsojene k temu, da morajo vse svoje življenje prebiti v temnih, zatohlih luknjah ob nenaravni hrani, ne da bi imele kdaj luč, sonce, zrak in svobodno pašo.

Zato se nam ni treba prav nič čuditi, če izgubijo svinje v takih nenaravnih razmerah svoje naravno varstvo, odpornost, če se omehužijo, postanejo dovzetne za vse mogoče bolezni in če hitro kaj nalezejo. V naslednjem hočemo opozoriti na oae zdravstvene temeljne pogoje, ki jih mora splošno vsak hlev izpolniti, če naj živina, ki stoji v njem, uspeva:

1. Hlev mora biti suh in topel. Da se to doseže, ne smejo ležati njegovi temelji prenužko, ker sicer voda ne more odtekati. Če so ta nepremočna in vlažna, gre vlaga po zidovju kviku in ga naredi vlažno. Vlažno zidovje pa zelo otežuje premeno hlevskega in zunanega zraka, jemlje svoji okolici toploto in viša življenjske zmožnosti raznih plesni in bakterij, ki se ga drže. Navadna posledica je, da se živina prehladi in splošno slabše uspeva. Kadar se stavijo novi hlevi, se naj temelj prej osuši.

2. Zidovje naj bo narejeno iz gradiva, ki prepušča zrak, ki je porozno. Delati zidovje ali stene v predelkih v svinjskih hlevih, kjer se rede svinje za plemo, iz cementsa ali betona, pa je popolnoma pregrešeno. Take stene so premrzle in že sama izkušnja je pokazala, da v takih hlevih živina ne uspeva.

3. Tlak v vsakem hlevu mora biti nepremočen. Sicer gre gnojnica v tla, se tam razkrajaja, izhlapeva nazaj v zrak in ga kvari.

4. Hlevski zrak mora biti čist. To se doseže s primernim zračenjem, najbolje s posebno ventilacijo, pri kateri gresta slab zrak in sopuh skozi lesen dimnik ven in prihaja pod stropom svež zrak v hlev. Preprih pa ne sme biti v nobenem hlevu.

5. Hlev mora biti primerno svetel. Treba je torej za hlev dovolj oken. Tudi se svetloba hleva poveča z večkratnim beljenjem. Z beljenjem se tudi umorijo razni povzročitelji bolezni, ki se drže sten. Vsak hlev bi se moral vsako leto obeliniti.

6. Notranja oprava hleva mora biti primerna vsem ostalim zdravstvenim zahtevam.

Posebno važno je, da so jasi in korita dovolj nizka in tako narejena, da se lahko osnažijo. V svinjskih hlevih je jako primerno, če lahko napravimo posebna krmišča, kjer se krmijo vse svinje ob enem.

7. Ležišče živali mora biti mehko, toplo in suho in tako, da popije vsako tekočino. Z zdravstvenega stališča se mora zahtevati, da se naj stelja vsaki dan obnovi in menja, ker se z razkrajanjem stelje, scalnice in blata tvorijo razni zdravju škodljivi plini.

Glede izbire stelje so merodajne krajevne razmere. Najboljša stelja je pač le slama, posebno tedaj, če je zrezana približno 20 cm dolgo, ker se je pri tem precej prihrani. Glede šote treba omeniti, da je za svinjsko

stelo manj pripravna. Opazilo se je namreč že, da so prašički na šotni stelji oboleli. — Po zimi se mora bolj obilno nastiliti ko po leti.

8. Vsak mrčes se mora iz hleva po možnosti odstraniti in pregnati. V svinjskih hlevih se prav rade vgnezdijo podgane, ki svinje celo načnejo. Če požre svinja ikratio podgano, lahko postane sama ikratio. Zato moramo gledati že pri stavbi svinjskega hleva na to, da za podgane ne bodo ostala nobena skrivališča in zavetišča. — Tudi je dovolj sredstev na razpolago, če hočemo zatirati podgane.

Mnogo trpi goveda v hlevu navadno od muh. Muh se obranimo v hlevih na ta način: med toplim časom gledamo na to, da so hlevi kolikor mogoče hladni, zateknimo jih z oknicami ali zavesami, škropimo tla in gledamo povsodi na kolikor mogoče veliko snago. Ko hlev belimo, dodamo beležu nekoliko galuna.

9. Kakor vsako živo bitje, potrebujeja tudi svinja in govedo snage. To velja v posebni meri o svinji. Saj je popolnoma zagrešeno, če mislimo, da svinja ljubi in hoče imeti nesnago. Če je vse svoje življenje zaprt v svinjak in ima na razpolago, da se giblje in sprehodi, samo gnojišče, še nikakor ne smemo misliti, da ljubi nesnago.

Pri govedu in pri svinji je zelo važna snaga kože. Koža nima samo naloge, da izloča razne škodljive snovi (pot, loj za mast kože), ampak služi tudi za dihanje in zato je zelo važno, da njene luknjice niso zadlane z nesnago. Dobra snaga je pol krme, pravi strag pregovor, in resničen je. Govedo se naj vsak dan s ščetjo po celem telesu pokrtiča. Teleta pa odrgamo s šopom slame.

Velike množine nesnage operemo z vodo. Po leti se zelo priporoča kopanje živali, ki ga v času vročine svinje najbolj potrebujejo. Kakor govedo, gredo tudi svinje zelo rade v vodo. Kjerkoli se da, poskrbimo za to, da se bodo svinje lahko kopale. Če pa ni mogoče, jih polvajmo z vodo in na ta način umivajmo. Kjer skrbimo na ta način za svinje, se nam ni treba bati, da bi dobile uši ali razne kožne bolezni.

Če ima govedo mnogo uši, ga je dobro ostriči. Uši preganjamo na ta način, da spiramo živino s 5% mešanico lizola ali kreolina, sabadilovega jesiha ali pa da jo mažemo s svinjsko maslo, ki smo ji dodali nekoliko petroleja. Zanjde sredstvo je posebno pri svinjah zelo uspešno, mora pa se čez nekaj dni ponoviti, ko izlezejo iz gnid mlade uši.

Pri govedu, ki se ne pase, ampak stoji v hlevu, moramo posebno paziti na oskrbovanje in nego parkljev. Vsled predolgh parkljev dobe živali slabo stoječe noge in biki težko skačejo. Parklje, ki so predolgi, porežemo s posebitimi škjarjami ali jih odsekamo z dletom. Najboljše je, če opravi to delo podkovač.

Že takrat, ko smo govorili o prehranitvi goveda in svinj, smo omenili veliki pomen, ki ga ima za svinje gibanje na prostem zraku; kjer ni paše, tam se mora poskrbeti za to, da se živina lahko vsaj v okolih giblje. V okolih mora stati drevje, da lahko živina dobi po potrebi tudi senco.

Tudi je dobro, če se v svinjskem okoli postavi mala baraka, kamor gredo svinje v deževnem vremenu ali pa po noči. Po leti so lahko svinje tudi vso noč zunaj. Kakor svinje, lahko tudi govedo prenoči na prostem.

Tudi ne smemo pozabiti, da je gibanje na prostem v svežem zraku posebno dobro za breje krave in plemenske bike.

Končno moramo omeniti še eno točko, ki spada tudi v poglavje, ki govori o oskrbovanju in negi goveda in svinj, to je vsakdanje pozorno opazovanje, kako se živina počuti, ali rada žre ali ne itd. Na ta način lahko vsako nerodnost ali nepravilnost še o pravem času zazapazimo in si še o pravem času poskrbimo živinozdravnikovo pomoč. (Gosp. Glasnik.) pl. Naredi.

Prošnja.

Bodite tako dobri in dajte

v bogim pticam

živeža! Saj vidite, da je huda zima; povrnile vam bodo po leti tisočkrat! — Imejte tudi z živino usmiljenje, da ne bodo v zimi trpele; dajte s tem lepe izgleda o milosti, posebno otrokom!

Draginja živeža je že naravnost neznosna postala. Zato moramo sedaj zelo umno gospodariti. Tako se n. pr. Vaši stroški znatno zmanjšajo, ako rabite pomožna sredstva za kuhanje, kakor so Maggijevi izdelki; ti so povsod dobro znani in se odlikujejo po nizki ceni, katera je že od nekaj vedno enaka.

Znižanje vozine za Tomazevo moko. Ker dovolijo železniške uprave do 15. maja 50%, no znižanje vozine za Tomazevo moko, naj bi noben kmet ne zamudil, te prilike izdatno porabiti. Znano je, da umetno gnojenje zemljo izboljša. Tomazeva moka je najcenejše gnojilo s fosforjevo kislino in je neobhodno potrebna, da se doseže lepe uspehe na polju in travniku.

Bolnike, ki slabo slišijo, katerim teče ali šumi v ušesih, ki so temporarno gluhi, opozarjamo na dra. Schmidt olje za sluh.

Motorji

za surovo olje z visokim pritiskom od 16 do 100 HP. Obratni troški 1 do 1 1/2 vinarja za uro in konjsko moč. Benzin-, petrolin- in bencol-motorji ležeče in stoječe konstrukcije od 1 do 50 HP, ter lokomobili od 2 do 20 HP. Obratni troški 5 do 6 vinarjev na uro in konjsko moč. 7b

J. Warchalowski

Dunaj, III. Paulusgasse 3. — Budapest, VI. Váci körút 37. Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obisk kupecv brezplačno.

